
ADRODDIAD I'R CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG

23 Ionawr 2026

TEITL: Cyflwyno Cytundeb Cyflawni'r Cynllun Datblygu Strategol yn ffurfiol

AWDUR: Andy Roberts, Swyddog Cynllunio Strategol Rhanbarthol

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn ceisio cytundeb y Cyd-bwyllgor Corfforedig (CBC) i gyflwyno'r Cytundeb Cyflawni ar gyfer Cynllun Datblygu Strategol Gogledd Cymru (SDP) yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru. Mae hyn ar ôl i'r CBC osod cyllideb briodol ar gyfer 2026/27, i dalu'r costau o gynhyrchu'r SDP ym mlwyddyn gyntaf yr amserlen a dechrau'r cynllun.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Cytuno i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r SDP yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo yn unol â Rheoliad 11(2) o Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.
- 2.2. Rhoi awdurdod dirprwyedig i Brif Weithredwr Uchelgais Gogledd Cymru mewn ymgynghoriad â Chadeirydd yr is-bwyllgor Cynllunio Strategol i wneud unrhyw fân ddiwygiadau golygyddol neu fformatio i'r Cytundeb Cyflawni i'w baratoi i'w gyflwyno'n ffurfiol i Lywodraeth Cymru.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Mae'r cyfrifoldeb i gymeradwyo a chyflwyno'r Cytundeb Cyflawni drafft i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru yn gyfrifoldeb i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig.

4. CEFNDIR

- 4.1. Fe wnaeth aelodau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ystyried Cytundeb Cyflawni drafft yr SDP yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ddydd Gwener 19 Medi 2025. Yn dilyn adborth o ymgynghoriad ar y Cytundeb Cyflawni, cytunodd y Pwyllgor yn y cyfarfod hwnnw i gymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni yn barod i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru, yn amodol ar wneud penderfyniad ynghylch y cyllid ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol. Roedd y penderfyniad hwn hefyd yn ystyried newidiadau i'r Cytundeb Cyflawni fel y manylwyd yn yr Adroddiad Ymgynghori oedd wedi'i atodi i'r adroddiad blaen i'r cyfarfod hwnnw ac mae hefyd yn cynnwys diwygiad gan Aelod a wnaed ac y cytunwyd arno yn y cyfarfod hwnnw, mewn perthynas â chydymffurfiaeth lawn â Safonau'r Gymraeg.

- 4.2. Fe wnaeth yr Aelodau hefyd ystyried yr adborth a gafwyd o'r ystyriaeth a roddwyd i'r un materion gan yr Is-bwyllgor Cynllunio Strategol a gyfarfu cyn cyfarfod y CBC ar 19 Medi. Un prif bryder a fynegwyd gan yr is-bwyllgor oedd yr effaith y byddai ariannu'r SDP yn ei gael ar gyllidebau presennol yr Awdurdodau Lleol a'r ardoll a delir gan bob awdurdod i ariannu'r CBC. Nodwyd yn yr adroddiad i'r Pwyllgor ar 19 Medi bod y rhain yn ystyriaethau ar gyfer y broses o osod cyllideb y CBC yn gyffredinol, ac nid cyllideb ar gyfer yr SDP yn unig.
- 4.3. Ers y dyddiad hwnnw, mae'r broses o osod cyllideb y CBC wedi bod yn mynd rhagddi er mwyn gosod y gyllideb gyffredinol ar gyfer 2026/27, gan gynnwys y cyllid sydd ei angen ym mlwyddyn 1 o Raglen Gyflawni'r SDP i ddechrau'r cynllun. Mae swyddogion wedi bod yn gweithio gyda chydweithwyr cyllid i sicrhau bod dymuniadau'r Aelod mewn perthynas â phwysau cyllidebol yn cael eu hystyried yn y ffordd y mae'r SDP yn cael ei adnoddau. Mae disgwyl i gyllideb y CBC ar gyfer 2026/27 gael ei hadrodd i'r CBC ar 23 Ionawr 2026 ar gyfer ei chymeradwyo.
- 4.4. Felly, mae'r broses gyda'r Cynllun Datblygu Strategol wedi'i gohirio ers mis Medi i bob pwrpas, wrth i ni aros am osod a chymeradwyo'r gyllideb, gan mai dyna'r sicrwydd roedd yr Aelodau eisiau ei gael cyn cyflwyno'r cytundeb Cyflawni yn ffurfiol. O'r adroddiad sy'n cyflwyno'r gyllideb i'r cyfarfod hwn i'w gymeradwyo, bydd yr Aelodau'n gweld bod y cyllid sydd ei angen i gychwyn y cynllun wedi'i adnabod, a thrwy wneud hynny, mae hyn wedi osgoi unrhyw effaith ar ardoll yr Awdurdodau Lleol o'r SDP. Caiff hyn ei egluro'n fanylach yn yr adran ganlynol.

5. YSTYRIAETHAU

- 5.1. Fel y gŵyr yr Aelodau, amcangyfrifwyd bod y gost o gynhyrchu'r SDP yn £3.276m dros y broses bum mlynedd, neu £655,272 y flwyddyn ar gyfartaledd. Er bod hyn yn cael ei ystyried yn amcangyfrif realistig, dylid hefyd edrych arno fel y senario gwaethaf, sy'n gadael rhywfaint o le ym mhob cylch o osod y gyllideb flynyddol i geisio cyflawni effeithlonrwydd ac arbedion. Dyma gyfanswm y costau i'r CBC, a'r CBC sydd â'r ddyletswydd o gynhyrchu'r SDP ac ariannu'r broses honno. Mae'r Aelodau wedi ystyried adroddiad penodol o'r blaen ar ariannu'r SDP ([DOLEN](#)) oedd yn cymharu'r gyllideb a osodwyd ar gyfer 2025/26 gyda'r cyllid a fyddai ei angen i dalu'r costau hyn, a olygai yn ei hanfod bod angen i gyllideb 2025/26 gynyddu tua 50%.
- 5.2. Ar ôl ystyried y gwariant refeniw sydd ei angen ar gyfer y flwyddyn gyntaf o gynhyrchu'r SDP ar ôl i Lywodraeth Cymru gymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni, cynigiwyd cyllideb ar gyfer yr SDP ar gyfer 2026/27 sy'n dod i gyfanswm o £597,650. Darperir y dadansoddiad o hwn yn adroddiad y gyllideb sy'n ymddangos yn gynharach ar yr agenda hwn sy'n manylu ar y gwariant sydd ei angen a'r ffynonellau incwm a fydd yn cael eu defnyddio i dalu'r gwariant hwnnw (gweler y daflen crynodeb o'r gyllideb yn **Atodiad 1**).
- 5.3. Mae prif elfennau'r gyllideb wedi'u llunio gan ofynion gwariant o: £253,290 i dalu cyflogau cyfredol a recriwtio arfaethedig yn ystod y flwyddyn; £292,490 sy'n darparu arian yn bennaf ar gyfer cymorth ymgynghori hanfodol ynghyd â swm i ariannu system swyddfa gefn ar gyfer yr SDP; ac yn olaf £50,960 sy'n darparu arian ar gyfer y gwahanol wasanaethau cymorth sydd eu hangen i gynorthwyo gyda chynhyrchu'r cynllun. Mae cyfanswm y gwariant o £597,650 yn is na'r costau cyfartalog blyneddol uchod ac mae'n enghraifft gynnar o gyllidebu ar gyfer y costau y mae angen i ni eu gwario, yn hytrach na dim ond cronni cyllideb. Er y gall y costau amrywio dros amser, bydd y rhain yn cael eu pennu ym mhob proses gosod cyllideb flynyddol, wedi'u harwain gan yr amcangyfrifon cost cyffredinol, y cam rydym wedi'i gyrraedd gyda'r cynllun, a ffynonellau incwm posibl eraill sydd ar gael ar yr adeg honno.

- 5.4. Un prif bryder i'r Aelodau pan gymeradwywyd y Cytundeb Cyflawni ym mis Medi, oedd y gallu i osod cyllideb briodol ar gyfer yr SDP, heb i hyn gael effaith sylweddol ar Gyllidebau'r Awdurdodau Lleol. Fe wnaeth Aelodau'r Is-bwyllgor Cynllunio Strategol ategu'r pryder hwn hefyd. Mae dau beth i'r Aelodau eu nodi o'r crynodeb cyllideb yn atodiad 1 mewn perthynas â hyn. Yn gyntaf, y cyfraniad cronol at dalu'r gwariant arfaethedig o ardoll yr Awdurdodau Lleol yw £388,170. Mae hyn yn parhau i fod yn agos iawn at y swm ardoll sy'n ofynnol yng nghyllideb 2025/26 (£375,040) sy'n cynrychioli gwahaniaeth o ddim ond £13,130, neu 2.2% o'r gyllideb gwariant gyffredinol ar gyfer 2026/27.
- 5.5. Ffactor lliniarol pwysig sydd wedi helpu i gyfyngu'n sylweddol ar yr effaith ar Awdurdodau Lleol yw'r cyllid wrth gefn sydd wedi'i adnabod i'w ddefnyddio yn y gyllideb (£209,480). Mae hyn wedi dod o gyfuniad o danwariant ar y gyllideb yn ystod y flwyddyn yn 2025/26, a Llywodraeth Cymru yn rhoi grant perfformiad o £200,000 i'r CBC am y cynnydd y mae wedi'i wneud. Mae'r cyfuniad o'r rhain hefyd yn gadael arian wrth gefn pellach y gellir ei ystyried fel rhan o osod y gyllideb ar gyfer blwyddyn 2 yr SDP yn 2027/28.
- 5.6. Felly, mae'r CBC wedi cyrraedd y pwynt lle, yn gyntaf, mae eisoes wedi cymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni i'w gyflwyno i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo ac yn ail, wedi gosod cyllideb realistig ar gyfer blwyddyn 1 rhaglen yr SDP sy'n ddigonol i dalu'r costau cynhyrchu. Mae'r sefyllfa a gyrhaeddwyd gyda'r gyllideb o ran yr effaith gyfyngedig iawn ar ardoll yr Awdurdodau Lleol yn gyflawniad sylweddol, gan roi'r sicrwydd roedd yr Aelodau yn chwilio amdano, a'r potensial i ailadrodd hyn fel rhan o'r ymarfer gosod cyllideb ar gyfer 2027/28, o leiaf. Er nad yw Strategaeth Ariannol Tymor Canolig wedi'i chytuno eto ar gyfer y CBC, ystyrir mai'r sefyllfa hon yw'r gorau y gellir ei chyflawni ar gyfer y flwyddyn nesaf (a'r flwyddyn wedyn), ac felly'r sicrwydd sydd ei angen i ymrwymo i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r SDP yn ffurfiol i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

6. CAMAU NESAF

- 6.1. Felly, gofynnir i'r Aelodau gytuno i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r SDP yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo yn unol â Rheoliad 11(2) o Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.
- 6.2. Gan gymryd bod yr Aelodau'n cytuno, bydd y Cytundeb Cyflawni yn cael ei gwblhau'n derfynol ar ôl y cyfarfod hwn a'i gyflwyno cyn gynted â phosibl. Unwaith y bydd wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru, deallir y bydd y Gweinidog yn ysgrifennu at y CBC o fewn pedair wythnos ar ôl ei dderbyn i nodi ei fod yn derbyn y Cytundeb Cyflawni, a bydd hynny'n nodi dechrau'r gwaith ar y cynllun yn ffurfiol. Os oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw ymholiadau ynglŷn â chynnwys y Cytundeb Cyflawni, mae mwy na digon o amser i fynd i'r afael â'r rhain, sicrhau swm llawn y grant perfformiad, a chynnal cynnydd yn erbyn amserlen yr SDP.

7. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 7.1. Bydd costau'n cael eu tynnu o gyllideb arfaethedig CBC y Gogledd ar gyfer 2026/27 gyda'r gefnogaeth angenrheidiol gan dimau Cyfreithiol a Chyllid y CBC. Bydd y CBC hefyd yn ceisio sicrhau cymorth ariannol pellach gan Lywodraeth Cymru wrth i'r SDP symud ymlaen, ac adnabod effeithlonrwydd ac arbedion posibl wrth osod cyllidebau blynyddol yn y dyfodol.

8. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 8.1. Mae gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig ddyletswydd statudol i baratoi Cynllun Datblygu Strategol o dan Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (fel y'i diwygiwyd). Mae'r gofynion a'r camau penodol i gynhyrchu Cynllun Datblygu Strategol wedi'u nodi yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.

ATODIADAU:

Atodiad 1: Cyllideb Gryno Uchelgais Gogledd Cymru 2026/27

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. **Swyddog Monitro:**

"Mae yna gyfres o benderfyniadau allweddol sy'n arwain yn y pen draw at fabwysiadu Cynllun Datblygu Strategol. Er ei bod yn ddogfen dechnegol mewn sawl ffordd, mae cymeradwyo'r Cytundeb Cyflenwi i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru yn benderfyniad arwyddocaol. Mae'n nodi'r broses arfaethedig ac ymrwymiad y CBC i gyflawni'r cynllun. Mae'r argymhelliad yn tynnu sylw at y mater o ariannu'r broses Gynllun a'r angen i'r CBC sicrhau datrys y mater hwn fel rhagamod ar gyfer cyflwyno'r Cytundeb i Lywodraeth Cymru".

ii. **Swyddog Cyllid Statudol:**

"Mae cyflwyno'r Cytundeb Cyflawni yn gam allweddol wrth ddatblygu'r Cynllun Datblygu Strategol.

Gallaf gadarnhau bod yr wybodaeth ariannol sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad hwn yn gyson â'r gyllideb arfaethedig ar gyfer 2026/27. Yn amodol ar gymeradwyaeth y gyllideb gan y Cyd Bwyllgor Corfforedig, nid oes gennyf unrhyw wrthwynebiad i'r penderfyniadau a geisir."